

განხილულია ეკონომიკის, ბიზნესის და მართვის
ფაკულტეტის საბჭოს სხდომაზე
(ოქმი №02/18.01.2016)

დამტკიცებულია
თჰუ აკადემიური საბჭოს 2016 წლის 29 იანვრის
ოქმი №1/2016 გადაწყვეტილებით
თჰუ რექტორის 2016 წლის 06.02. N17/07 ბრძანებით

განხილულია
თჰუ აკადემიური საბჭოს 2017 წლის 07 თებერვლის №02/2017/გადაწყვეტილებით
დამტკიცებულია თჰუ რექტორის 2017 წლის 10 თებერვლის N 17/01 ბრძანებით

მოდულიზირებულია თჰუ აკადემიური საბჭოს
2021 წლის 10 ივნისის №08 გადაწყვეტილებით

თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტი
ეკონომიკის, ბიზნესისა და მართვის ფაკულტეტი
საბაკალავრო პროგრამა

პროგრამის დასახელება - ტურიზმი

მიმართულება: 11-მიმართულებათაშორისი დარგები ან სპეციალობები

დარგი/სპეციალობა - 1120 ტურიზმი

საგანმანათლებლო პროგრამის ტიპი - აკადემიური

მისანიჭებელი კვალიფიკაცია: ბიზნესის ადმინისტრირების ბაკალავრი ტურიზმში Bachelor of Business Administration in Tourism

პროგრამის მოცულობა კრედიტებით ხანგრძლივობა - 240 კრედიტი, საძიებელი აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად. ერთი კრედიტი - 25 საათია, ერთი სემესტრის ხანგრძლივობა - 20 კვირა, 1 სემესტრის მანძილზე 30 კრედიტი; პროგრამის საერთო ხანგრძლივობა - 4 წელი, 8 სემესტრი.

სწავლების ენა - ქართული

პროგრამის ხელმძღვანელი- ასოცირებული პროფესორი მაია მელაძე (იხ. CV)

საგანმანათლებლო პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა:

1. თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის ტურიზმის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლის უფლება აქვს სრული ზოგადი განათლების მქონე პირს, რომელსაც გააჩნია სახელმწიფოს მიერ დადასტურებული შესაბამისი დოკუმენტი (ატესტატი) ან მასთან გათანაბრებული და გაიარა შესაბამისი ერთიანი ეროვნული გამოცდები საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დამტკიცებული წესის შესაბამისად.

2. აბიტურიენტების ხელშეწყობისა და სტუდენტების მობილობის მიზნით თბილისის ჰუმანიტარულ სასწავლო უნივერსიტეტში ტურიზმის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლა ერთიანი ეროვნული გამოცდების გავლის გარეშე, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დადგენილი წესით და დადგენილ ვადებში დასაშვებია:

ა) უცხო ქვეყნის მოქალაქეებისათვის და მოქალაქეობის არმქონე პირებისათვის, რომლებმაც უცხო ქვეყანაში მიიღეს სრული ზოგადი ან მისი ეკვივალენტური განათლება;

ბ) საქართველოს მოქალაქეებისათვის, რომლებმაც უცხო ქვეყანაში მიიღეს სრული ზოგადი ან მისი ეკვივალენტური განათლება და სრული ზოგადი განათლების ბოლო 2 წელი ისწავლეს უცხო ქვეყანაში;

გ) პირებისათვის (გარდა ერთობლივი უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის მონაწილე სტუდენტებისა და გაცვლითი საგანმანათლებლო პროგრამის მონაწილე სტუდენტებისა), რომლებიც უცხო ქვეყანაში ცხოვრობდნენ ბოლო 1 წლის ან მეტი ხნის განმავლობაში, სწავლობენ / სწავლობდნენ და მიღებული აქვთ კრედიტები / კვალიფიკაცია უცხო ქვეყანაში ამ ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად აღიარებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში.

3. ტურიზმის საბაკალავრო პროგრამაზე ჩარიცხვის მიზნით აბიტურიენტმა უნდა ჩააბაროს: ქართული ენა და ლიტერატურა, ზოგადი უნარები და ერთ-ერთი უცხოური ენა. არჩევითი საგნებიდან აბიტურიენტს შეუძლია ჩააბაროს კანონმდებლობით დადგენილი შემდეგი არჩევითი საგნები: ისტორია/გეოგრაფია/მათემატიკა/ხელოვნებათმცოდნეობა.

4. თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის ტურიზმის საბაკალავრო პროგრამაზე მობილობის წესით გადმოსულ სტუდენტთა მიღება ხორციელდება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2010 წლის 4 თებერვლის N 10/ნ ბრძანებით დადგენილი წესისა და სასწავლო უნივერსიტეტის გადმოყვანის წესით ჩასარიცხ სტუდენტთა შესაბამისად.

სფეროს აღწერა და პროგრამის აქტუალობა

ტურიზმი მსოფლიო მეურნეობის ერთ-ერთი უმსხვილესი, მაღალშემოსავლიანი და დინამიურად განვითარებადი დარგია. მოაქვს რა ეკონომიკური სარგებელი და ზრდის რა დასაქმებას, ამავე დროს ტურიზმი არის არა მხოლოდ ეკონომიკური საქმიანობის სახესხვაობა, არამედ მნიშვნელოვანი ფაქტორი ადამიანთა ურთიერთქმედებისა, რომელთაც სჭირდებათ მომსახურების ფართო სპექტრი. საქართველოს სრულფასოვანი ინტეგრირება მსოფლიო თუ რეგიონულ ეკონომიკაში და ამით ქვეყნის პოტენციალის ზრდა და შეუქცევადი განვითარება, დიდწილად დამოკიდებულია

სრულფასოვანი და მაღალი ხარისხის ტურისტული ინდუსტრიის განვითარებაზე, ეს კი წარმოუდგენელია ტურიზმის სფეროსათვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადების გარეშე.

პროგრამის მიზანი და შესაბამისობა მისიასთან

თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის მისიის, ეკონომიკის, ბიზნესისა და მართვის ფაკულტეტის მისიისა და სტრატეგიული განვითარების სამოქმედო გეგმიდან გამომდინარე ტურიზმის საბაკალავრო პროგრამის მიზანია:

1. მოამზადოს შრომით ბაზარზე კონკურენტუნარიანი ბაკალავრის აკადემიური ხარისხის მქონე სპეციალისტი, რომელსაც ექნება ფართო ცოდნა ტურისტული ინდუსტრიის ფუნქციონირების შესახებ
2. სტუდენტს გამოუმუშაოს ტურისტული რესურსების გამოყენების, დარგში მიმდინარე პროცესების გაანალიზების, შეფასების, პრიორიტეტების ადეკვატურად განსაზღვრისა და საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში სწორი გადაწყვეტილებების მიღების უნარები;
3. განუვითაროს სტუდენტს კრიტიკული და შემოქმედებითი აზროვნება, დასკვნების გაკეთების, ზეპირი და წერილობითი კომუნიკაციის უნარები. მოამზადოს სტუდენტი ცვლილებებისთვის, რომლის პირობებშიც მოუწევს მას მომავალი საქმიანობა.

პროგრამის სწავლის შედეგები

I. ცოდნა, გაცნობიერება

- 1.1 აღწერს ტურიზმის ძირითად პრინციპებს, ტურიზმის ეკონომიკურ ბუნებას. ტურიზმის ეკონომიკურ, სოციალურ და პოლიტიკურ ფუნქციებს; ტურისტულ მოთხოვნილებებსა და მოთხოვნებს; ტურიზმის ფორმებს, სახეებსა და ნაირსახეობებს; ტურიზმის მომსახურების ფორმებს;
- 1.2 აცნობიერებს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში ტურიზმის, როგორც პრიორიტეტული დარგის, ეკონომიკური ინტეგრაციისა და გლობალიზაციის ფაქტორის ადგილისა და როლის მნიშვნელობას;

II. უნარები

- 2.1 აფასებს მსოფლიო და ადგილობრივი ტურისტული ბაზრების ტენდენციებს და განსაზღვრავს ტურისტული საქმიანობის პერსპექტიულ მიმართულებებს;
- 2.2 შეუძლია ტურიზმის ძირითადი ეკონომიკური და სხვა სტატისტიკური მონაცემების, ანალიზის, ტურისტული საწარმოს საქმიანობის შეფასების, განზოგადების, პრობლემების დიფერენცირებისა და კლასიფიკაციის საფუძველზე დასაბუთებული დასკვნების შემუშავება.
- 2.3 აგროვებს სათანადო მონაცემებს, აფასებს ტურისტულ-რეკრეაციულ რესურსებს და განსაზღვრავს ტერიტორიის განვითარების პერსპექტივებს მისი პოტენციალის მიხედვით;
- 2.4 გეგმავს და ახორციელებს ტურებს და სხვადასხვა ტურისტულ აქტივობებს ტურისტულ-რესურსული პოტენციალის და ადგილობრივი ინფრასტრუქტურის გათვალისწინებით;

2.5 იყენებს ტურისტულ ბიზნესში მიმდინარე პროცესებზე ინფორმაციის მოპოვებისა და დამუშავების ტექნოლოგიებსა და ხერხებს;

III. დამოუკიდებლობა და პასუხისმგებლობა

3.1 მონაწილეობს ტურიზმის სფეროში ეთიკური ღირებულებების ფორმირების პროცესში და ისწრაფვის მათ დასამკვიდრებლად.

სწავლის შედეგების მიღწევის მეთოდები

ტურიზმის პროგრამის ფარგლებში გამოიყენება როგორც უნივერსალური და აპრობირებული სწავლების მეთოდები, ისე სწავლების თანამედროვე ტექნოლოგიები, რომლებიც გამოიყენება ტურიზმის მიმართულებით და მათი დახმარებით სტუდენტს უმუშავდება ამ სფეროსათვის დამახასიათებელი უნარ-ჩვევები, კერძოდ:

ლექცია შემოქმედებითი პროცესია, რომელშიც ერთდროულად მონაწილეობენ ლექტორი და სტუდენტი. ლექციის ძირითადი მიზანია შესასწავლი საგნის დებულებათა იდეის გაგება, რაც გულისხმობს გადმოცემული მასალის შემოქმედებით და აქტიურ აღქმას. ამასთან, ყურადღება უნდა მიექცეს გადასაცემი მასალის ძირითად დებულებებს, განმარტებებს, აღნიშვნებს, დაშვებებს. საჭიროა მთავარი საკითხების, ფაქტებისა და იდეების კრიტიკული ანალიზი. ლექცია უნდა უზრუნველყოფდეს შესასწავლი საგნის ძირითადი დებულებების მეცნიერულ და ლოგიკურად თანმიმდევრულ შეცნობას ზედმეტი დეტალებით გადატვირთვის გარეშე.

ლექცია-დისკუსია ნიშნავს ლექტორის მიერ გადმოცემული ახალი თემის ახსნის პროცესში სტუდენტის აქტიურ ჩართულობას დისკუსიის სახით სალექციო თემის განმტკიცების მიზნით.

სამუშაო ჯგუფში მუშაობის დანიშნულებაა სტუდენტებს მიეცეს ლექციაზე მოსმენილი თემების გაღრმავების საშუალება. წამყვანი პროფესორის მითითებით სტუდენტი ან სტუდენტთა ჯგუფი მოიძიებს და ამუშავებს დამატებით ინფორმაციას, ამზადებს პრეზენტაციას, წერს ესეს და სხვ. მოისმინება მოხსენებები, იმართება დისკუსია, კეთდება დასკვნები. სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელი პედაგოგი კოორდინაციას უწევს ამ პროცესების მიზანმიმართულად წარმართვას.

პრაქტიკული მეცადინეობის დანიშნულებაა კონკრეტული ამოცანების გადაწყვეტის საშუალებით თეორიული მასალის თანდათანობითი შესწავლა, რაც თეორიული მასალის დამოუკიდებლად გამოყენების ჩვევების გამომუშავების საფუძველია. პრაქტიკული მეცადინეობის ხელმძღვანელმა ყურადღება უნდა გაამახვილოს ამოცანათა და სავარჯიშოთა გადაწყვეტის მეთოდიკაზე, მათ შესრულებაზე და სხვ.

ლაბორატორიული მეცადინეობა უფრო თვალსაჩინოა და ამა თუ იმ მოვლენის ან პროცესის აღქმის საშუალებას იძლევა. ლაბორატორიაში სტუდენტი სწავლობს ექსპერიმენტის ჩატარებას. ლაბორატორიული მეცადინეობის დროს სტუდენტი უნდა ეუფლებოდეს მოწყობილობათა გამართვას, რეგულირებასა და მუშაობის რეჟიმის დადგენას. ექსპერიმენტულ სასწავლო

ლაბორატორიებში გამომუშავებული ჩვევები ლექციებზე მოსმენილი თეორიული მასალის გააზრების საშუალებას იძლევა.

სტუდენტთა დამოუკიდებელი მუშაობა - არის სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული კურსების წარმატებით ათვისებისათვის დახარჯული სამუშაო დროის (შრომის) რაოდენობა ძირითადი ლიტერატურის გაცნობა-შესწავლიდან - ჯგუფურ მუშაობამდე და/ან შუალედური და დასკვნითი გამოცდების მომზადებისათვის. დამოუკიდებელი მუშაობის მეშვეობით სტუდენტს უნდა აღეძრას წიგნისადმი და სხვა საინფორმაციო წყაროებისადმი ინტერესი და საკითხების დამოუკიდებლად შესწავლის სურვილი, რაც დამოუკიდებელი აზროვნების, ანალიზისა და დასკვნების გაკეთების სტიმულირების საშუალებაა.

საწარმოო პრაქტიკა არის სავალდებულო კომპონენტი და პროგრამის განუყოფელი ნაწილი. იგი ორიენტირებულია სტუდენტის პროფესიული უნარ-ჩვევების გამომუშავებისათვის. იგი შესაძლებლობას აძლევს სტუდენტს რეალურ ცხოვრებაში გამოსცადოს აკადემიურ გარემოში შეძენილი კომპეტენციები (ცოდნა და უნარები). პრაქტიკა არის განაცხადი სტუდენტის მოლოდინის შესახებ, თუ რა უნდა იცოდეს, ესმოდეს ან/და რისი დემონსტრირება უნდა შეეძლოს სწავლის დასრულების შემდგომ. პროფესიული კომპეტენციები, რომლის მიღწევაცაა დაგეგმილი პროფესიული პრაქტიკის ფარგლებში ზოგადად არის ცოდნის, გაცნობიერების, უნარებისა და შესაძლებლობების დინამიური კომბინაცია.

საბაკალავრო ნაშრომი წარმოადგენს ერთგვარ შემაჯამებელ სამუშაოს, რითაც მოწმდება სპეციალობის სფეროში სტუდენტის არგუმენტაციის ანალიზისა და სინთეზის უნარი, ასევე პრობლემების ხედვის თუ შეფასების შესაძლებლობები.

სწავლებისას გამოიყენება ისეთი აქტიური მეთოდები, როგორცაა:

- **ვერბალური და წერითი მუშაობის მეთოდები;**
- **წიგნის დამუშავების მეთოდი;**
- **დისკუსია/დებატები** – ინტერაქტიური სწავლების ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული მეთოდი, რომელიც მკვეთრად ამაღლებს სტუდენტთა ჩართულობის ხარისხსა და აქტივობას. ეს მეთოდი უწვთარებს სტუდენტს კამათისა და საკუთარი აზრის დასაბუთების უნარს;
- **ჯგუფური (collaborative) მუშაობა** – ამ მეთოდით სწავლების დროს სტუდენტები იყოფიან ჯგუფებად და მათ ეძლევათ სასწავლო დავალებები. ჯგუფის წევრები ინდივიდუალურად ამუშავებენ საკითხს და პარალელურად უზიარებენ მას ჯგუფის დანარჩენ წევრებს. დასახული ამოცანიდან გამომდინარე შესაძლებელია ჯგუფის მუშაობის პროცესში წევრებს შორის მოხდეს ფუნქციების გადანაწილება. ეს სტრატეგია უზრუნველყოფს ყველა სტუდენტის მაქსიმალურ ჩართულობას სასწავლო პროცესში;
- **პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლება (PBL)** – აღნიშნული სასწავლო მეთოდი ახალი ცოდნის მიღებისა და ინტეგრაციის პროცესის საწყის ეტაპად პრობლემის დასმას იყენებს;
- **თანამშრომლობითი (cooperative) სწავლება** – სწავლების სტრატეგიაა, სადაც ჯგუფის თითოეული წევრი ვალდებულია არა მხოლოდ შეისწავლოს, არამედ დაეხმაროს თავის თანაგუნდელს საგნის

უკეთ შესწავლაში; თითოეული ჯგუფის წევრი მუშაობს პრობლემაზე, ვიდრე ყველა მათგანი არ დაეუფლება საკითხს.

- **ევრისტიკული მეთოდი** – ეფუძნება სტუდენტების წინაშე დასმული ამოცანის ეტაპობრივ გადაწყვეტას. ეს ამოცანა სწავლების პროცესში ფაქტების დამოუკიდებლად დაფიქსირებისა და მათ შორის კავშირების დანახვის გზით ხორციელდება;
- **შემთხვევის ანალიზი (Case study)** – პროფესორი სტუდენტებთან ერთად ლექციაზე განიხილავს კონკრეტულ შემთხვევებს (მაგალითად, კაზუსს), რომლებიც ყოველმხრივ და საფუძვლიანად შეისწავლიან საკითხს;
- **გონებრივი იერიში (Brain storming)** – ეს მეთოდი გულისხმობს კონკრეტული თემის ფარგლებში კონკრეტული საკითხის/პრობლემის შესახებ მაქსიმალურად მეტი, სასურველია რადიკალურად განსხვავებული აზრის, იდეის ჩამოყალიბებასა და გამოთქმის ხელშეწყობას. აღნიშნული მეთოდი ხელს უწყობს პრობლემისადმი შემოქმედებითი მიდგომის განვითარებას. ეს მეთოდი ეფექტურია სტუდენტთა მრავალრიცხოვანი ჯგუფის არსებობის პირობებში და შედეგა რამდენიმე ძირითადი ეტაპისგან:
  - ა) პრობლემის/საკითხის შემოქმედებითი კუთხით განსაზღვრა;
  - ბ) დროის გარკვეულ მონაკვეთში აუდიტორიისგან საკითხის ირგვლივ არსებული იდეების კრიტიკის გარეშე ჩანიშვნა (ძირითადად დაფაზე);
  - გ) გამორიცხვის გზით იმ იდეების გამორჩევა, რომლებიც ყველაზე მეტ შესაბამისობას ავლენს დასმულ საკითხთან;
- **დემონსტრირების მეთოდი** – ეს მეთოდი ინფორმაციის ვიზუალურად წარმოდგენას გულისხმობს. შედეგის მიღწევის თვალსაზრისით ის საკმაოდ ეფექტურია., ხშირ შემთხვევაში უმჯობესია, მასალა ერთდროულად აუდიო და ვიზუალური გზით მივაწოდოთ სტუდენტებს. შესასწავლი მასალის დემონსტრირება შესაძლებელია განხორციელდეს როგორც მასწავლებლის, ისე სტუდენტის მიერ. ეს მეთოდი გვეხმარება თვალსაჩინო გავხადოთ სასწავლო მასალის აღქმის სხვადასხვა საფეხური, დავაკონკრეტოთ, თუ რისი შესრულება მოუწევთ სტუდენტებს დამოუკიდებლად; ამავე დროს, ეს სტრატეგია ვიზუალურად წარმოაჩენს საკითხის/პრობლემის არსს
- საბაკალავრო ნაშრომის შესრულებისთვის გამოიყენება სწავლების მეთოდების სხვადასხვა სახეობა, კერძოდ: **წიგნზე მუშაობის მეთოდი**, რომელიც გულისხმობს ნაშრომის თემასთან დაკავშირებული მასალების მოძიებას, მომზადებას, მათ დაჯგუფებას, სისტემატიზირებას და დამუშავებას;
- **პრეზენტაცია** - არის სასწავლო-შემეცნებითი ხერხების ერთობლიობა, რომელიც პრობლემის გადაწყვეტის საშუალებას იძლევა სტუდენტის დამოუკიდებელი მოქმედებებისა და მიღებული შედეგების აუცილებელი პრეზენტაციის პირობებში. ამ მეთოდით სწავლება ამაღლებს სტუდენტთა მოტივაციასა და პასუხისმგებლობას. პრეზენტაციაზე მუშაობა მოიცავს დაგეგმვის, კვლევის, პრაქტიკული აქტივობისა და შედეგების წარმოდგენის ეტაპებს არჩეული საკითხის შესაბამისად. პრეზენტაცია განხორციელდება ჩაითვლება, თუ მისი შედეგები თვალსაჩინოდ, დამაჯერებლად და კონკრეტული ფორმით არის წარმოდგენილი. იგი შეიძლება შესრულდეს ინდივიდუალურად, წყვილებში ან ჯგუფურად; ასევე, ერთი საგნის ან რამდენიმე საგნის (საგანთა ინტეგრაციის) ფარგლებში. დასრულების შემდეგ პრეზენტაცია წარედგინება ფართო აუდიტორიას.
- **ინდუქციური მეთოდი** განსაზღვრავს ნებისმიერი ცოდნის გადაცემის ისეთ ფორმას, როდესაც სწავლის პროცესში აზრის მსვლელობა ფაქტებიდან განზოგადებისაკენ არის მიმართული ანუ მასალის გადმოცემისას პროცესი მიმდინარეობს კონკრეტულიდან ზოგადისკენ.

- **დედუქციური მეთოდი** განსაზღვრავს ნებისმიერი ცოდნის გადაცემის ისეთ ფორმას, რომელიც ზოგად ცოდნაზე დაყრდნობით ახალი ცოდნის აღმოჩენის ლოგიკურ პროცესს წარმოადგენს ანუ პროცესი მიმდინარეობს ზოგადიდან კონკრეტულისაკენ.
- **ანალიზის მეთოდი** გვეხმარება სასწავლო მასალის, როგორც ერთი მთლიანის, შემადგენელ ნაწილებად დაშლაში. ამით მარტივდება რთული პრობლემის შიგნით არსებული ცალკეული საკითხების დეტალური გაშუქება.
- **სინთეზის მეთოდი** გულისხმობს ცალკეული საკითხების დაჯგუფებით ერთი მთლიანის შედგენას. ეს მეთოდი ხელს უწყობს პრობლემის, როგორც მთლიანის დანახვის უნარის განვითარებას.
- **წერითი მუშაობის მეთოდი**, რომელიც გულისხმობს შემდეგი სახის მოქმედებებს: ამონაწერებისა და ჩანაწერების გაკეთება, მასალის დაკონსპექტება, თეზისების შედგენა, რეფერატის ან ესეს შესრულება და ხელნაწერის დამუშავება.

- **ბიზნესის ადმინისტრირების და ტურიზმის მიმართულებით აქტიურ მეთოდებს შორის გამოიყოფა:**
- **პრაქტიკული სავარჯიშოები (experiential exercises)**, რომლის შესრულების პროცესში სტუდენტი ახდენს თავისი მოქმედების მოდელირებას ბიზნესის მართვის სხვადასხვა ასპექტებში.
- **კონკრეტული ბიზნეს-სიტუაციების ანალიზი (case method)** როგორც ინდივიდუალურად, ისე მცირე ჯგუფებში (6-8 ადამიანი), მათი გარჩევის დროს სტუდენტი სწავლობს არა მარტო პრობლემის ფორმულირებასა და გადაწყვეტილების მიღებას, არამედ გამოიმუშავებს მნიშვნელოვან უნარებს პირობებათაშორისი კომუნიკაციის, ჯგუფური მუშაობისა და ლიდერობის კუთხით.
- **მცირე ჯგუფებში მუშაობა (team work)**, როდესაც სტუდენტი ასრულებს პრაქტიკულ დავალებას, არჩევს კონკრეტულ ბიზნეს-სიტუაციებს, ამზადებენ ჯგუფურ პროექტებს და მონაწილეობენ საქმიან თამაშებში; ასეთი სახის სამუშაო უზურუნველყოფს როლური ქცევის ათვისებას, სასწავლო ეფექტურ კომუნიკაციას, გამოცდილების გაზიარებას, ანვითარებს ლიდერის თვისებებს.
- **საქმიანი თამაშები (business game)** ატარებენ კომპლექსურ ხასიათს და ტარდება უცხოური პრაქტიკის გაზიარებით, რაც ხელს უწყობს შესასწავლი სპეციალური საგნების სიღრმისეულ აღქმასა და ეფექტურ განმტკიცებას/ათვისებას.

პროექტის შემუშავება -პროექტზე მუშაობა მოიცავს დაგეგმვის, კვლევის, პრაქტიკული აქტივობისა და შედეგების წარმოდგენის ეტაპებს არჩეული საკითხის შესაბამისად. პროექტი განხორციელებლად ჩაითვლება, თუ მისი შედეგები თვალსაჩინოდ, დამაჯერებლად და კონკრეტული ფორმით არის წარმოდგენილი. იგი შეიძლება შესრულდეს ინდივიდუალურად, წყვილებში ან ჯგუფურად; ასევე, ერთი საგნის ან რამდენიმე საგნის (საგანთა ინტეგრაციის) ფარგლებში. დასრულების შემდეგ პროექტი წარედგინება ფართო აუდიტორიას.

პრაქტიკული მეთოდები – აერთიანებს სწავლების ყველა იმ ფორმას, რომელიც სტუდენტს პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს უყალიბებს, აქ სტუდენტი შეძენილი ცოდნის საფუძველზე დამოუკიდებლად ასრულებს ამა თუ იმ აქტივობას, საწარმოო პრაქტიკა.

ბ)ინგლისური, გერმანული ან რუსული ენის სწავლებისას ხდება უცხო ენის სწავლების აპრობირებული და ეფექტური მეთოდების გამოყენება:

- **გრამატიკულ-მთარგმნელობითი მეთოდი (The Grammar Translation Method)**, რომლის მთავარი მიზანია წერითი თარგმანისა და კითხვის სწავლა. გარკვეული გრამატიკული წესების

ათვისებისათვის გამოიყენება სპეციალური ტექსტები და მიმდინარეობს მუშაობა ამ ტექსტებზე-სიტყვების დამახსოვრება, ორთოგრაფიისა და გრამატიკის შესწავლა.

- **აუდიოლინგვისტური მეთოდი (Audio-lingual method)**-რომელიც მდგომარეობს შემდეგში: სტუდენტები ისმენენ და იმეორებენ მასწავლებლის მიერ არაერთხელ განმეორებულ ჩანაწერებს.
- **სიტუაციური სწავლება**-ზეპირი მიდგომა (Situational language teaching (Oral Approach). სტუდენტი განმეორების გზით იმახსოვრებს ყველაზე გამოყენებად სიტყვებს და ენობრივ კონსტრუქციებს, აქვე ხდება მათი გამოყენება პრაქტიკაში. ძირითადი იდეები: ზეპირი მეტყველება დომინირებს წერით მეტყველებაზე, შეცდომების თავიდან აცილება ხდება თავიდანვე, ანალოგიების გამოყენება, სიტყვები იძენენ აზრობრივ დატვირთვას მხოლოდ კონტექსტში.
- **აუდიო-ვიზუალური მეთოდი**-გამოიყენება მხოლოდ უცხო ენა. ლექცია/პრაქტიკულ მეცადონებზე გამოიყენება ინფორმაციული ტექნოლოგიები, სლაიდები, პრეზენტაციები, სტუდენტები პასუხობენ კითხვებზე; ორჯერ მეორდება იგივე პროცესი, ლექტორი ამახვილებს ყურადღებას საკვანძო სიტყვებზე, ხდება მათი ამოწერა დემონსტრირების მეთოდით დაფაზე.
- **სწავლა სწავლებით (Learning by teaching (LdL))** — ამ შემთხვევაში პედაგოგი გვევლინება კოორდინატორად, ნაკლებად მასწავლებლად. სტუდენტები თვითონ ასწავლიან ერთმანეთს დამოუკიდებლად. განიხილება როგორც კომუნიკაციური სწავლების ნაწილი.

12. სასწავლო პროცესის ორგანიზება და სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა

ტურიზმის საბაკალავრო პროგრამის ხანგრძლივობა 4 სასწავლო წელიწადია, 8 სემესტრი. პროგრამა დასრულებულად ითვლება, როცა სტუდენტი დააგროვებს 240 ECTS და ენიჭება **ბიზნესის ადმინისტრირების ბაკალავრის აკადემიური ხარისხი ტურიზმში** (1 კრედიტი უტოლდება 25 საათს, რომელშიც მოიაზრება როგორც საკონტაქტო, ასევე დამოუკიდებელი მუშაობის საათები). ყველა სასწავლო კურსი ითვალისწინებს 1 შუალედურ გამოცდას, რომელიც ტარდება **მე-8 კვირას**. ყოველი სასწავლო კურსი სრულდება დასკვნითი გამოცდით. სასწავლო კვირების რაოდენობა წელიწადში შეადგენს 40 კვირას, 1 სემესტრის განმავლობაში - **20 კვირას**, რომელშიც მოიაზრება **15 სასწავლო კვირა** (სალექციო, სამუშაო ჯგუფში მუშაობა, პრაქტიკული/ლაბორატორიული მეცადინეობების პერიოდი) და **5 კვირა** საგამოცდო: **VIII კვირა** - შუალედური გამოცდების კვირეული, **XVII-XX** - დასკვნითი და დამატებითი გამოცდების კვირეული. საბაკალავრო პროგრამის ფარგლებში საწარმოო პრაქტიკის შუალედური და დასკვნითი გამოცდების კვირეული განსხვავდება. სემესტრის განმავლობაში სტუდენტმა უნდა დაძლიოს საშუალოდ 30 კრედიტი (30 კრედიტი = 750 სთ.), ხოლო წელიწადში - 60 კრედიტი (1500 საათი), **ტურიზმის** საგანმანათლებლო პროგრამის ან/და სტუდენტის ინდივიდუალური სასწავლო პროგრამის თავისებურებების გათვალისწინებით, სტუდენტის წლიური დატვირთვა შეიძლება აღემატებოდეს 60 კრედიტს, მაგრამ არაუმეტეს 75 კრედიტისა, ან იყოს 60 კრედიტზე ნაკლები.

თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტში არსებული შეფასების სისტემა შემდეგ კომპონენტებზე იყოფა:

თბილისის ჰუმანიტარულ სასწავლო უნივერსიტეტში შეფასების საერთო ქულიდან (100 ქულა) შუალედური შეფასების ხვედრითი წილი შეადგენს ჯამურად 60 ქულას, რომელშიც მოიაზრება მრავალკომპონენტური შეფასება:

სტუდენტის **აქტივობა** სასწავლო სემესტრის განმავლობაში-**30 ქულა**;

შუალედური გამოცდა - **30 ქულა** - წერითი

დასკვნითი გამოცდა - წერიტი (40 ქულა) ან კომბინირებული (წერიტი+ზეპირი 20+20 ქულა)

შუალედური შეფასებების კომპონენტში მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი ჯამურად შეადგენს მინიმუმ 11 ქულას.

დასკვნითი შეფასების მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი შეადგენს დასკვნითი შეფასების საერთო ჯამის 50%-ს ანუ 20 ქულას 40 ქულიდან, კომბინირებული გამოცდის შემთხვევაში-10 ქულას 20 ქულიდან.

შეფასების სისტემა უშვებს:

ა) ხუთი სახის დადებით შეფასებას

ა.ა) (A) ფრიადი – შეფასების 91-100 ქულა;

ა.ბ) (B) ძალიან კარგი – მაქსიმალური შეფასების 81-90 ქულა;

ა.გ) (C) კარგი – მაქსიმალური შეფასების 71-80 ქულა;

ა.დ) (D) დამაკმაყოფილებელი – მაქსიმალური შეფასების 61-70 ქულა;

ა.ე) (E) საკმარისი – მაქსიმალური შეფასების 51-60 ქულა.

ბ) ორი სახის უარყოფით შეფასებას:

ბ.ა) (FX) ვერ ჩააბარა – მაქსიმალური შეფასების 41-50 ქულა, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტს ჩასაბარებლად მეტი მუშაობა სჭირდება და ეძლევა დამოუკიდებელი მუშაობით დამატებით გამოცდაზე ერთხელ გასვლის უფლება;

ბ.ბ) (F) ჩაიჭრა – მაქსიმალური შეფასების 40 ქულა და ნაკლები, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი და მას საგანი ახლიდან აქვს შესასწავლი.

1. ერთ-ერთი უარყოფით შეფასების: (FX) ვერ ჩააბარა -ს მიღების შემთხვევაში სასწავლო უნივერსიტეტი ნიშნავს დამატებით გამოცდას დასკვნითი გამოცდის შედეგების გამოცხადებიდან არანაკლებ 5 დღეში და აისახება საგამოცდო ცხრილში.
2. დამატებით გამოცდაზე მეღებული შეფასება არის სტუდენტის საბოლოო შეფასება, რომელშიც არ მოიაზრება ძირითად დასკვნით გამოცდაზე მიღებული უარყოფითი ქულა.
3. თუ სტუდენტმა დამატებით გამოცდაზე მიიღო 0-დან 50 ქულამდე, საბოლოო საგამოცდო უწყისში სტუდენტს უფორმდება შეფასება (F) -0 ქულა.

➤ შეფასების ფორმები, მეთოდები, კრიტერიუმები/აქტივობები მოცემულია სასწავლო კურსის სილაბუსებში კანონმდებლობით დადგენილი წესის თანახმად და ადეკვატურია საგანმანათლებლო პროგრამის თითოეული სასწავლო კომპონენტით განსაზღვრული და მისაღწევი სწავლის შედეგების შეფასებისთვის.

➤ საბაკალავრო კვლევითი ნაშრომის და პრაქტიკის შესრულებისა და შეფასების კომპონენტები ასახულია „თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის შეფასების სისტემის ნორმატიულ დოკუმენტში (იხ.დანართები).

დასაქმების სფერო და სწავლის გაგრძელების საშუალება

ტურიზმის ბაკალავრის ხარისხის მქონეებმა შეიძლება დაიკავონ პოზიციები ნებისმიერი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის ტურისტულ საწარმოსა ან ორგანიზაციაში სტრუქტურული ქვედანაყოფების ხელმძღვანელად - ტუროპერატორის, ტურისტულ სააგენტოს, სასტუმროს ადმინისტრაციაში, აგრეთვე ვიზიტორთა ბიუროს მენეჯერის, საჯარო სექტორისა და ეროვნული ტურიზმის ორგანიზაციებში და სხვა ფუნქციონალურ სფეროებში შემდეგ პოზიციებზე: ტურიზმისა და სასტუმროს მენეჯმენტის ტრენერი, ავიაბილეთების ოპერატორი, შემომყვანი ტურ-ოპერატორი, გამყვანი ტურების ტურ ოპერატორი, ტურ აგენტი, ტურ მენეჯერი, გაყიდვების ოპერატორი და სხვ.

ტურიზმის საბაკალავრო პროგრამის კურსდამთავრებულს შეუძლია სწავლის გაგრძელება მაგისტრატურაში ბუნების ტურიზმისა და დაცული ტერიტორიების; ეკოლოგიური ტურიზმის; კულტურული ტურიზმის; სამკურნალო ტურიზმის და საკურორტო საქმიანობის; რეკრეაციული ტურიზმის; აგროტურიზმის სპეციალობით ან ნებისმიერი სხვა სპეციალობით ბაკალავრის სურვილით.

საბაკალავრო პროგრამის სტრუქტურა

თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის ბიზნესის, ეკონომიკისა და მართვის ფაკულტეტის ტურიზმის საბაკალავრო პროგრამით ბიზნესის ადმინისტრირების აკადემიური ხარისხის ტურიზმში მისანიჭებლად საჭირო **240 ECTS კრედიტი** ნაწილდება შემდეგნაირად:

- **28 (ECTS) კრედიტი** - საუნივერსიტეტო საერთო სავალდებულო სასწავლო კურსები;
- **157 (ECTS) კრედიტის** ფარგლებში ხდება სტუდენტის მიერ სპეციალობის სავალდებულო სასწავლო კურსების არჩევა ტურიზმისა და ბიზნესის ადმინისტრირების მიმართულებით. მათ შორის **10-10 ECTS კრედიტი** ეთმობა საბაკალავრო კვლევით ნაშრომსა და საწარმოო პრაქტიკას.
- **30 (ECTS) კრედიტის** ფარგლებში ხდება სტუდენტის მიერ სპეციალობის არჩევითი სასწავლო კურსების არჩევა ტურიზმის მიმართულებით, პროგრამაში ასევე არჩევით საგნებად შეთავაზებულია დამხმარე ბიზნესის ადმინისტრირებისა და ისტორიულ-კულტურული მიმართულების არჩევითი სასწავლო კურსები.
- **25 (ECTS) კრედიტი** – თავისუფალი კრედიტები (სტუდენტი ირჩევს სასწავლო კურსებს უნივერსიტეტის ნებისმიერი საბაკალავრო პროგრამიდან წინაპირობების გათვალისწინებით).

საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებისათვის აუცილებელი მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების შესახებ

თბილისის ჰუმანიტარულ სასწავლო უნივერსიტეტს გააჩნია შესაბამისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა (კომპიუტერული კლასი, სააუდიტორიო ფონდი ვიდეო-ლექციების უზრუნველყოფით და სხვა რესურსები), რომელიც უზრუნველყოფს ყველა სახის პრაქტიკულ, თეორიულ და ინტერდისციპლინარულ მომზადებას. ტურიზმის პროგრამის სასწავლო პროცესი უზრუნველყოფილია აუცილებელი სასწავლო-მეთოდური მასალებით: შესაბამისი საბიბლიოთეკო ფონდებით (წიგნადი, ციფრული/ელექტრონული): თანამედროვე სახელმძღვანელოებით, ინტერნეტ-რესურსებითა და სხვა საინფორმაციო მასალებით. ყველა სტუდენტისათვის ხელმისაწვდომია საბიბლიოთეკო ფონდები, მონაცემთა ბაზები (OPEN BIBLIO, საერთაშორისო

საბიბლიოთეკო ქსელში წვდომა უზრუნველყოფილია (EBSCOHost (<http://search.epnet.com> (ელექტრონული ჟურნალები და წიგნები). ასევე უნივერსიტეტის ვებგვერდზე განთავსებულია საერთაშორისო საბიბლიოთეკო ლინკები, საერთაშორისო საბიბლიოთეკო ბმულები: <http://fs.gallup.unm.edu>, <http://www.questia.com/library>, <http://www.gutenberg.org/catalog/>.

პროგრამის ფინანსური უზრუნველყოფა

პროგრამის განხორციელების ფინანსური უზრუნველყოფა ხდება თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის მიერ მიღებული შემოსავლების, დამფუძნებელთა მიერ განხორციელებული ინვესტიციებისა და საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული და ნებადართული სხვა სახსრების გამოყენებით. პროგრამის სარეალიზაციოთ მოზიდული ზემოაღნიშნული ფინანსები გამოიყენება აკადემიური პერსონალის სახელფასო უზრუნველყოფის, სტუდენტთა წახალისებისა და მოტივაციის, საბიბლიოთეკო ფონდის განახლებისა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის დასაკმაყოფილებლად.

პროგრამის სტრუქტურა, პროგრამის ადამიანური რესურსებით უზრუნველყოფა, სასწავლო გეგმა, სწავლის შედეგების რუკა, პროგრამის ხელმძღვანელის რეზიუმე (CV) თან ერთვის პროგრამას და მისი განუყოფელი ნაწილია (იხ.დანართები).

საწარმოო პრაქტიკის გავლის მიზნით და სტუდენტებისთვის პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების მიზნით თბილისის ჰუმანიტარულ სასწავლო უნივერსიტეტს ხელშეკრულებები და ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები აქვს გაფორმებული შემდეგ ორგანიზაციებთან:

- 1) არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი „ტურიზმის გეოინფორმაციული ცენტრი“ „Travel Gis“ . ვებ-გვერდი: www.travelgis.ge
- 2) ტურისტული კომპანია „აღმოაჩინე საქართველო“ ვებ.გვერდი: <http://www.discovergeorgia.ge/>
- 3) სასტუმრო „ძველი მეიდან“ <http://www.oldmeidan.ge>